

V průběhu kongresu byla doc. Václavu Ruskovi předána cena Carmen Francés za historii farmacie.

Za českou farmaceutickou společnost a její sekci farmacie rovněž blahopřejeme!

M. Lisá

● Jubileum doc. RNDr. Ruženy Čižmárikovej, CSc.

V novembri 2007 oslávila svoje významné životné jubileum – s prívlastkom LX-kové – prodekanka Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a dlhoročná vysokoškolská učiteľka Katedry chemickej teórie liečiv, docentka RNDr. Ružena Čižmáriková, CSc.

Jubilantka je rodáčkou zo Šoporne (neďaleko Šale). Má spoločný dátum narodenia (okrem roku) so slávnou vedkyňou madam Curie-Sklodowskou (7. november), a preto rada pripomína tento fakt, ako jeden z jej skutočných zdrojov lásky k chémii. Profesorka Curie jej utkvela v pamäti už v rannom školskom veku. Preto cesty našej jubilantky sú skutočne „chemické“ a vedú v roku 1963 na strednú priemyselnú školu chemickú (odbor chemická technológia) do krásneho prostredia Banskej Štiavnice, na ktorú má dodnes veľmi pekné ľudské spomienky. Tu študentku s otvorenými očami upútala okrem rozmanitosti chémie i krásna príroda a vzácne kultúrne a historické pamiatky. Po maturite (rok 1967) sa stáva vysokoškoláčkou na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde študovala v odbore chémie – špecializácia organická chémie. Počas VŠ štúdia sa zapojila do ŠVOČ na katedre organickej chémie u významného chemika a pedagóga prof. RNDr. P. Hrnčiara, DrSc., pričom pracovala na

problematike substituovaných sírnych analógov indán-1,3-diónu, ktoré neskôr spracovala vo svojej diplomovej práci a absolventský titul získala v roku 1972. V nasledujúcom roku túto vedeckú problematiku komplexnejšie prezentovala vo svojej rigorózne práci „Príprava a niektoré reakcie 4,7-ditia-4,5,6,7-tetrahydroindán-1,3-diónu“. Po úspešnom ukončení magisterského štúdia na Prírodovedeckej fakulte UK nastúpila dr. Čižmáriková na miesto asistenta na jej doteraz jediné pracovisko – Katedru anorganickej a organickej chémie (premenovanej na katedru chemickej teórie liečiv) Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde pôsobí dodnes, t. č. vo funkcii docentky. V začiatkoch sa na tejto katedre sústredila na organickú syntézu derivátov 2,2,5,5-tetrakis(4-hydroxymetyl)cyclopentanónu a 2,2,6,6-tetrakis(4-hydroxymetyl)cyclohexanónu pod odborným vedením prof. RNDr. L. Krasneca (vtedajšieho vedúceho katedry) a doc. DrPH. PhMr. J. Hegera (vedúceho výskumného tímu). Neskôr sa vo svojej vedeckej práci zamerala na aryloxyaminopropanolové štruktúrne typy β -blokátorov, ktorým sa venovala aj vo svojej kandidátskej dizertačnej práci obhájenej v roku 1983 vo vednom odbore farmaceutická chémie s názvom „Štúdium prípravy a vlastností beta-adrenolytik typu aryloxyaminopropanolov“. Školiteľom jej bol doc. RNDr. PhMr. A. Borovanský, CSc. z Katedry farmaceutickej chémie FaF UK. Jubilantka tomuto typu zlúčenín už zostala verná, pričom získané vedecké poznatky z tejto oblasti sú obsiahnuté aj v jej habilitačnej práci obhájenej v roku 1996 v odbore farmaceutická chémie „Nové potenciálne blokátory beta-adrenoreceptorov. Príprava, fyzikálno-chemické vlastnosti a biologická aktivita substituovaných fenylalkylketónov“. V súčasnosti sa doc. Čižmáriková venuje chirálnym aspektom syntézy, štúdiu fyzikálnych parametrov a farmakologického hodnotenia originálnych zlúčenín – potenciálnych liečiv s účinkom na kardiovaskulárny systém. Impulzom v tomto smere jej boli najmä získané poznatky a skúsenosti z oblasti štúdia chiralít chemických zlúčenín v rámci projektu Tempus (1996–1998), vrátane študijného pobytu na Inštitúte organickej chémie Eberhard–Karls–Univerzität v Tübingene na pracovisku prof. Dr. V. Schuriga. V ostatnom čase sa sústredila na izoláciu a identifikáciu enantioméren čistých látok s použitím moderných separačných techník – HPLC, CE, TLC, najmä v spolupráci s tímom prof. Ing. J. Lehotaya, DrSc. z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU, a na stereospecifickú syntézu. Základné farmakologické hodnotenie syntetizovaných zlúčenín je výsledkom spolupráce s doc. RNDr. E. Račanskou, CSc. z tunajšej katedry farmakológie a toxikológie. Vo svojom laboratóriu doc. Čižmáriková úspešne priviedla k obhajobe absolventskej práce desiatky diplomantov, z ktorých viacerí pod jej pokračujúcim odborným vedením uspeli na rigorózne skúške. Mimoriadne je cenená jej súčasná výchova troch doktorandiek v dennej forme štúdia. Výsledky odbornej a vedeckej práce jubilantky možno stručne kvantifikovať takto: Je autorkou či spoluautorkou 18 autorských osvedčení, viac než 60 pôvodných vedeckých publikácií s vysokým zastúpením v zahraničných vedeckých časopisoch a vyše 60 prednášok a panelových prezentácií na vedeckých podujatiach doma i v zahraničí. Je spoluriešiteľkou viacerých výskumných úloh, grantov VEGA a APVV.

Veľmi pestrá a bohatá je aj 35-ročná pedagogická činnosť pani docentky. Hoci nie je absolventkou farmaceutickej fakulty, tunajšia fakulta jej prirástla k srdcu, o čom svedčí jej profesionálny odborný rast a vedecký profil i vážnosť a uznanie farmaceutickou a chemickou obcou. Podieľala sa na výchove viacerých generácií farmaceutov, ktorí pôsobia v Slovenskej a Českej republike. Patrí medzi odborne komplexne vybavených a ľudsky trpezlivých pedagógov. Realizuje všetky formy výučby z predmetu Organická chémie

v magisterskom štúdiu a Základy chémie materiálov I v bakalárskom štúdiu v slovenskom i v anglickom programe výučby. Bohatá je aj jej posudzovateľská a recenzná činnosť. Je spoluautorkou a vedúcou autorkou 7 titulov učebných textov z organickej chémie.

Jubilantka od roku 2005 vykonáva funkciu prodekanky pre rozvoj fakulty a z tohto titulu je členkou riadiacich orgánov fakulty. Pracuje ako členka redakčnej rady časopisu Naša Univerzita a Acta Facultatis Pharmaceuticae Universitatis Comenianae. Je dlhoročnou členkou odborných spoločností SLS-SFS a SCHS.

Za svoju doterajšiu mnohorakú bohatú odbornú, vedeckú a organizačnú prácu bola ocenená viacerými vyznamenaniami, z ktorých je potrebné uviesť fakultnú Bronzovú medailu a Pamätnú medailu. Pekné životné jubileum jej bude pripomínať Medaila PhMr. Vladimíra J. Žuffu (udelená SFS) a Strieborná medaila FaF UK, ktorú prijala z rúk dekana fakulty prof. Mlynarčíka.

Skutočnou záľubou našej milej kolegyne je písané slovo a výtvarné umenie. Medzi pevné body v jej živote patrí rodinný život. Manžel Jozef je univerzitným profesorom na tunajšej fakulte. Do jej bežných radostí a starostí prispievajú dcéra Janka s rodinou a syn Peter. Skutočnými slniečkami u Čižmárikových pre hrdú a starostlivú starú mamu sú však vnúčatá Sophia a Steve.

Honorabile, vážená pani docentka, dovoľte nám ešte raz v zastúpení celej katedry, v mene Vašich študentov a absolventov, kolegyň a kolegov (bývalých či súčasných) popriať Vám všetko najlepšie v osobnom každodennom živí a tvorivej práci, k tomu veľa zdravia, šťastia, pohody a spokojnosti, množstvo tvorivých myšlienok a reálnych nápadov, aby Váš vklad do mozaiky úspechov fakulty bol pre Vás uspokojením Vašej sebarealizácie a konkrétnym príspevkom do ďalšieho rozvoja organickej i farmaceutickej chémie v oblasti hľadania bioaktívnych zlúčenín s účinkom na kardiovaskulárny systém.

Abstrakt z katedrovej gratulácie: „Milá naša kolegyňa, za všetko Ti srdečne ďakujeme, ešte raz všetko najlepšie viňšujeme. // Hojnosť zdravia i statkov svetských, neskromnú radosť z úsmevov detských. // Pri rodinnom kozube nech Vás stále viac bude. // Častý úspech v robote, lásku a pohodu v rodine, šťastie vždy majte v chalupe, pán Alzheimer nech sa u Vás doma nikdy nekúpe! // ... Aj keď Ti letá pribúdať budú, nech medzi blízkymi necítiš nudu. // Taký je život a v ňom potrebná chleba skyva, čo všetko život v sebe skutočne skrýva, // po toľkých prežitých rôčkoch aká to už len môže byť nová perspektíva?“

AD MULTOS ANNOS! – vážená pani docentka!

R. Horáková, J. Sokolík

● Životné jubileum prof. RNDr. Vladimíra Špringera, CSc.

Jubilant sa narodil 15. januára 1933 v Bytči, ale od roku 1940 žije v Bratislave, kde v roku 1951 na gymnáziu maturoval. Diplom promovaneho farmaceuta získal na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v roku

1956, na ktorej potom získal aj akademickú hodnosť RNDr. (1967). Vedeckú hodnosť kandidáta chemických vied obhájil v roku 1967 na Univerzite J. Ev. Purkyně, nasledovali habilitácia a menovanie docentom pre odbor analytická chémia (1971) a inaugúrácia na Univerzite Komenského a menovanie univerzitným profesorom pre odbor lekárenstva (1992).

O jeho vysokej odbornosti svedčí aj atestácia II. stupňa v odbore farmaceutická analýza (1979) resp. lekárenstvo (1992).

Jubilant sa stal prvým a doteraz jediným profesorom odboru lekárenstvo na Slovensku. Stal sa tak výrazným predstaviteľom významného výučbového a vedného odboru v profile farmaceutického štúdia s najvyššou vedecko-pedagogickou hodnosťou u nás.

Do pedagogicko-výchovného procesu vstúpil v roku 1959. Jeho záujem o analytickú chémiu ho priviedol na Katedru analytickej chémie FaF UK, kde začala jeho úspešná pedagogická a vedecká kariéra najprv ako odborný asistent a potom ako docent. V roku 1980 začala druhá etapa pedagogickej a vedecko-výskumnej orientácie jubilanta. Zriadením Fakultnej lekárne sa stala aktuálnou otázka vedúceho tohto pracoviska, a preto rozhodnutím vtedajšieho vedenia fakulty bol na vykonávanie tejto funkcie menovaný doc. V. Špringer. Na základe ustanovenia ministrom zdra-

voťníctva plnil všetky úlohy vyplývajúce z tohto postavenia 15 rokov, ku koncu tohto obdobia ako prednosta Univerzitetnej lekárne, ktorá bola v roku 1993 konštituovaná prevodom Fakultnej lekárne do pôsobnosti Farmaceutickej fakulty UK. Viedol ju z poverenia rektora UK do roku 1995. Uvedené rozhodnutie vedenia fakulty sa ukázalo ako veľmi správne, pretože zásluhou aktívnej a odborne fundovanej práce jubilanta sa stal všeobecne uznávaným a váženým predstaviteľom vedného odboru lekárenstvo. Vytvoril koncepciu výučby predmetu lekárenstvo a zaslúžil sa o jeho schválenie ako vedného odboru postgraduálneho doktorandského štúdia (v súčasnosti sociálna farmácia – lekárenstvo). Od roku 1981 sa stal aj vedúcim Katedry organizácie a riadenia farmácie. Svoje exaktné analytické chemické myslenie úspešne aplikoval a aplikuje v rozličných oblastiach ním vnášaných nových prvkov do pedagogickej práce, predovšetkým však vedecko-výskumných a odborných a popularizačných aktivít.

Profesor Špringer vychoval tisíce absolventov farmácie, stovky diplomantov, viedol rigorózne práce, úspešne školiť účastníkov vedeckej výchovy (analytická chémia, farmaceutická chémia, lekárenstvo). Vo všetkých sférach jeho pedagogicko-výchovného pôsobenia systematicky vnášal moderné trendy, svojim nadšením a vitalitou sa stal vzorom pre študentov a spolupracovníkov. Jeho bezprostredný a úprimný vzťah k študentom a jeho obľúbenosť spolu s prirodzenou autoritou jeho osobnosti viedli k tomu, že sa stal vysoko rešpektovaným vysokoškolským učiteľom.

Záujem jubilanta o vedecko-výskumnú prácu bol zo začiatku zameraný na chemickú a farmaceutickú analýzu (vitamíny, stopové prvky) na jeho prvom pôsobisku od roku 1956 na Výskumnom ústave fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Ivanke pri Dunaji. Po nastúpení na fakultu to boli najmä oblasti stanovenia liečiv v liekoch, skúmadlá nového typu, stálosť a stabilizácia liekov a neskôr problematika so zameraním na lekárenstvo a organizáciu a riadenie farmácie (farmakoepidemiológia, farmakoeconomika). Výsledky svojej práce uverejnil vo vyše 400 rôznych publikáciách (z toho takmer 200 pôvodných vedeckých prác) s viac ako 150 citáciami. Je autorom, resp. spoluautorom 20 učebných textov a učebnice Lekárenstvo. Aktívne vystupoval a prednášal na domácich a zahraničných vedeckých podujatiach, s jeho